

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Eadem veritas ratione suadetur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

S. II.

Eadem veritas ratione suadetur.

versiones P. Nicolai, nos iisdem oculis subsistentiam absolutam quæ non habeat rationem personæ, legere, quibus legimus in locis à nobis citatis, quod *divina essentia est secundum se subsistens, quod proprietates personales non sunt primæ essentia, quod subsistendi divina essentia &c.* Et quamquam falsè subsistendi divina essentia &c. Ita explicandus sit, ut forsitàn D. Thomas 3. p. Ita explicandus sit, quod etiam si nulla intelligeretur in Deo personarum distinctio, sed intelligeretur solum naturam divinam subsistentem, ac subinde habens rationem personæ, qualem intelligunt Judæi, & Philosophi posuerunt, qui unicam in Deo personam admittunt; atamen ex locis supra positissimis admittuntur, D. Thomam voluisse quod etiam si consideratur natura divina ut prævenit personam, quæ ratione non habet rationem personæ, adhuc tamen potest naturam humanam assumere.

Nec obstat D. Thomam dixisse, *posse intelligi naturam assumere &c.* Etiam apud D. Thomam & ipsa, idem est posse intelligi, & non repugnare, quia quæ repugnant, non possunt intelligi, quia non est impossibile apud Deum omne verbum: Cum ergo D. Thomas dixerit, posse intelligi naturam divinam posse assumere, etiam ipsa natura divina potest assumere naturam humanam.

Alio modo conatur Vazquez eludere testimonia supra adducta D. Thomæ & SS. Patrum: respondet enim, D. Thomam, & alios SS. patres allegatos, usurpare subsistentiam pro existentia.

Sed hæc solutio multipliciter potest confutari: Primò quia si valeat hæc responsio, eodem modo, & pari facilitate, eludi poterunt omnia testimonia, quibus ipse Vazquez & alii Authores probant contra Durandum, & alios infra referendos, de his personis divinis tres subsistentias relativas, nam eodem modo glossari poterunt, & dici SS. Patres in illis locis subsistentiam usurpare pro existentia: Ergo Vazquez hac responsione arma submittit Adversariis ad infringendam vim omnium argumentorum, quæ adducit contra Durandum, & alios negantes in Divinis tres subsistentias relativas.

Secundò, si locis allegatis subsistentia sumeretur pro existentia, quando D. Thomas ait, quod divina essentia est suum esse subsistens, sensus est, quod Deus est suum esse existens, vel existentia existens; quod esset inutilis repetitio, & barbaria intollerabilis.

Tertiò, Ex eo quod in Deo ipsa essentia divina subsistens est, infert D. Thomas quod ei secundum se debetur esse, imò quod ipsa est suum esse: Sed hic discursus non valeret, imò esset omnino negatorius, si per ly, *subsistens*, intelligeretur existentia, nam idem esset ac si diceretur, ex eo quod in Deo ipsa essentia esset existens, ei deberi existentia: Ergo &c.

Denique D. Augustinus immediatè ante verba relata, sic habet: *Sicut ab eo quod est esse appellatur essentia, ita ab eo quod est subsistere, subsistentia dicitur:* Ergo quando subicit: *Omnis res ad ipsam subsistit, quanto magis Deus:* non loquitur de existentia, sed de subsistentia, seu modo per se existendi, excludente dependentiam ab alio sustentante, quem dicimus, pro priori ad relationes & personas, convenire divinæ essentia.

A

PRæter tam evidentia testimonia, plures sunt rationes egregia, quibus eadem veritas efficaciter suaderi potest.

Prima est. Deitatis concretum, quod per hunc terminum, *hic Deus*, significatur, non constat præcisè ex natura divina, & existentia: Ergo includit necessariò subsistentiam: Non relativam, nam hic Deus prædicatur de tribus personis, ut quid secundum rem commune illis: Ergo absolutam. Antecedens probatur: Concretum Deitatis significare debet aliquid per modum habentis, sicut ly *homo*, significat habens humanitatem: Sed natura divina, etiam prout existens, si à subsistentia secludatur, non significatur per modum habentis, sed potius tanquam id quo aliud constituitur in ratione Dei; sicut humana Christi natura, præcisè à subsistentia Verbi, quantumvis intelligatur existens per creatam existentiam, non dicitur homo, sed humanitas; nec in concreto significatur, sed abstractè, nec etiam est id quod est, sed id quo Christus Dominus constituitur in ratione hominis: Ergo concretum Deitatis, quod significatur hoc nomine, *Deus*, non constat ex natura præcisè & existentia, sed ex natura per subsistentiam terminata.

Secundario. Deus, ut præintelligitur personis, est subsistens: Sed non subsistentia personali & relativâ, ut in prima conclusione ostendimus: Ergo subsistit à essentiali & absolutâ. Minor patet, Major autem, in qua solum potest esse difficultas, probatur primò. Deus, ut præintelligitur personis, creat, & operatur res ad extra, aliàs non essent indivisa opera Trinitatis ad extra, est etiam in illo priori intelligens & volens: Ergo in illo priori est subsistens. Probatur Consequentia: nam ut ait D. Thomas infra quæst. 75. art. 2. *Nihil potest per se opera, nisi quod per se subsistit:* Unde commune axioma est: *Actiones sunt suppositorum, vel subsistentium.* Ratio etiam id suadet: Cum enim subsistentia sit actus substantialis, prius naturâ convenit quàm operatio, quæ ex communi conceptu actus spiritualis non est.

Secundò probatur eadem Major: Subsistere dicit maximam perfectionem, dicit enim modum essendi perfectissimum: Ergo non debet Deo denegari, etiam ut præintelligitur tribus personis. Consequentia patet: Tum quia omnis perfectio imaginabilis debet reperiri in divina essentia: Tum etiam quia, ut supra ostendimus, relationes nullam addunt perfectionem ad divinam essentiam, sed potius totam perfectionem quam habent, ab illa accipiunt.

Tertiò eadem Major ostenditur. Divina essentia intra suam lineam est infinita: Ergo & subsistens. Probatur Consequentia: Idèò natura creata, intra propriam lineam non subsistit, sed ratione sui suppositi, quia finita est, & sic dependet ab illo ut à sustentante: Ergo si divina natura intra propriam lineam sit infinitè perfecta, erit subsistens intra propriam lineam.

Denique eadem Major suadetur ratione desumpta ex Tractatu de Incarnatione. Nam ut docet S. Thomas 3. p. quæst. 3. art. 3. abstractis per intellectum personalitatibus, potest Deus assumere naturam creatam: Ergo Deus, ut præintelligitur personis, est subsistens. Consequentia

D d iij

patet: si enim in illo priori non esset subsistens, non posset supplere vices subsistentiæ creatæ, & reddere naturam creatam subsistentem; implicat enim illam reddi subsistentem, nisi per subsistentiam propriam, vel alienam: Ergo non posset illam assumere, in hoc enim consistit assumptio, quod Deus terminet naturam alienam, & suppleat vices subsistentiæ creatæ.

§ III.

Ratio fundamentalis expenditur.

11 Tertia ratio, quæ est fundamentalis, sumitur ex principiis supra statutis. Nam per subsistentiam absolutam, quam dicimus convenire naturæ divinæ secundum se, nihil aliud intelligimus, quam perfectam excludentem dependentiam ab alio ut sustentante: Sed natura divina, secundum se, & ut præintelligitur relationibus & personis, gaudet tali perfectitate & independentiâ; cum non dependeat à relationibus in existendo, sed potius relationes per eius existentiam existant, ut disputatione præcedenti ostensum est:

12 Ergo natura divina secundum se, & ut præintelligitur relationibus & personis, gaudet subsistentiâ absolutâ.

Huic argumento dupliciter respondent Adversarii. Aliqui enim concedunt naturam divinam, pro priori ad relationes & personas, per se existere, independentem ab alio ut sustentante; negant tamen quod subsistat, quia (inquiunt) in independentia ab alio in existendo, non salvatur ratio subsistentiæ, sed solum in perfectitate excludente communicabilitatem alteri ut supposito; quæ perfectitas, pro priori ad relationes, non competit naturæ divinæ, cum sit communicabilis tribus personis.

13 Secundò alii respondent, negando quod naturæ divinæ, pro priori ad relationes, competat perfectitas in existendo, per exclusionem dependentiæ à sustentante: nam (inquiunt) in existendo dependet à relationibus; neque ex hoc existimant aliquam imperfectionem redundare in divinam essentiam, eò quod relationes ab illa realiter sint indistinctæ.

Sed neutra solutio satisfacit. Prima enim, ut supra annotavimus, totam hanc controversiam devolvit ad quæstionem de nomine: in quæstione autem de nomine, potius standum est authoritati Augustini & D. Thomæ, quam iudicio recentiorum authorum; & temerarium est dicere cum Vazque, Hieronymum & Augustinum non satis intellexisse huius nominis significationem. Unde cum illi SS. Patres, & præcipue D. Thomas, locis supra allegatis, perfectitati jam explicatæ tribuant nomen subsistentiæ, non est cur illud ei denegemus, præsertim cum ratio id suadeat: de eo enim quod per se existit, perfectitate independentiæ, absolutè verum est dicere existere per se. Ergo absolutè verum est dicere quod subsistit. Consequentia probatur: nam (ut supra ex D. Thoma observavimus) in perfectitate existendi subsistentia consistit: nec aliâ ratione animalis separata à corpore subsistit, nisi quia sic separata, perfectitate independentiæ gaudet, etsi communicabilis sit.

14 Confirmatur: Subsistentia creata duo præstat naturæ quam terminat: primum, quod existat per se, perfectitate independentiæ: secundum, quod per se existat perfectitate incommunicabilitatis: At di-

vinæ relationes, quia dant secundam perfectitatem dicuntur & sunt revera subsistentiæ: Ergo si foret revera subsistentia, & nomine subsistentiæ absolutæ gaudebit.

Secunda solutio omni probabilitate caret, & facile potest confutari. Nam existentia ut exercita convenit essentialiter naturæ divinæ, in statu absoluto consideratæ: Ergo ut illi conveniat, à relationibus, quæ posteriores sunt, non dependet, & consequenter per se convenit illi, perfectitate excludente dependentiam à sustentante.

Præterea, Si divina essentia non existeret ut quod, pro priori ad relationes, sed ratione illarum, intelligeretur pro eo priori imperfecta, etiam si relationes, ratione quarum existeret, essent ab ea realiter indistinctæ: Ergo pariter non existat perfectissimo modo, consistente in perfectitate excludente dependentiam à sustentante, non salvabitur in illa debita perfectio; quamvis relationes, ratione quarum ei conveniret perfectitas in existendo, realiter ab illa non distinguuntur.

Confirmatur: Imperfecta esset divina intelligentia, si verbo indigeret, & ex indigentia verbum produceret, etsi verbum ab illa realiter non distinguatur: Ergo pariter imperfecta esset divina existentia, si indigeret relationibus ut per se conveniret essentia; etsi relationes realiter ab illa sint indistinctæ.

§ IV.

Solvuntur objectiones.

Contra istam conclusionem obijciunt in primis Adversarii: Subsistentia, juxta Concilium & SS. Patres, quorum plura referunt testimonia, idem significat latinè, quod Græcè *hypothesis*: Sed nullus Theologorum audeat concedere hypothesin absolutam in Deo, ut præintellecto relationibus & personis: Ergo nec subsistentia absoluta in illo admittenda est.

Respondet distinguendo Majorem: Subsistentia idem significat latinè quod Græcè *hypothesis* in aliqua sui acceptione, eaque frequenti, concedo Majorem. In omni sua acceptione, nego Majorem. Nam sicut hoc nomen, *substantia*, dupliciter sumitur, & pro supposito, & pro essentia; & in prima acceptione conceduntur tres substantiæ in Deo, & negatur una substantia; in secunda vero conceditur una, & negatur tres substantiæ: quo D. Thomas quæst. præcedenti artic. 2. ad 2. & hic artic. 1. ad 1. Ita hoc nomen *subsistentia*, dupliciter accipitur: primò pro perfectitate excludente dependentiam à sustentante: secundo pro perfectitate excludente communicabilitatem supposito primo modo est una, & non plures: secundo plures & non una, & in hac secunda acceptione correspondet nomini græco *hypothesis*.

Advertendum tamen est, quod sicut non dicimus absolutè tres substantias, ne detur occasio erroris; sed solum cum addito, scilicet tres substantias individuas, ut supra art. 1. ex D. Thoma observavimus. Ita etiam, ne detur occasio erroris absolutè dicendum non est, dari in Deo unam subsistentiam, sed solum cum addito, addendo scilicet, absolutam, vel aliquid aliud, denotans nos loqui de absoluta subsistentia.

Obijciunt secundo: Si Deus pro priori ad relationes subsisteret, esset persona: Sed hoc non est dicendum, aliàs in Deo daretur personarum quæ-